

Warszawa, 29/12/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-593664-XIX-08/ST

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan Aleksander Grad

Minister Skarbu Państwa

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się ze skargą Hans Bernard Szyc - były dyrektor Stoczni Gdańskiej w sprawie wypłaty przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu niedotrzymania przyrzeczenia wydania pracownikom Stoczni akcji.

Z okoliczności sprawy wynika, iż Rada Ministrów uchwałą z dnia 17 grudnia 1990 r. Nr 205/90 podjętą na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.) w związku z art. 1 ustawy z dnia 9 listopada 1990 r. o rozszerzeniu działania ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 85, poz. 498) wyraziła zgodę na nieodpłatne zbycie przez Skarb Państwa akcji Stoczni Gdańskiej SA w Gdańsku pracownikom, którzy w dniu 27 kwietnia 1990 r. pozostawali ze Stocznią w stosunku pracy. Jednakże Skarb Państwa nie wykonał przyjętego w umowach zawartych z pracownikami Stoczni Gdańskiej zobowiązania, iż akcje imienne zostaną im wręczone do dnia 30 marca 1994 r. Akcje takie nie zostały bowiem nigdy wręczone pracownikom Stoczni Gdańskiej.

Ocena wskazanej powyżej sytuacji została dokonana w orzecznictwie sądowym poprzez przyjęcie odpowiedzialności kontraktowej Skarbu Państwa za niewykonanie

zobowiązania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2005 r., sygn. akt II PK 322/04). Nie spowodowało to jednak generalnego rozwiązania problemu, tj. wypłaty stosownego odszkodowania wszystkim osobom, które znalazły się w omawianej sytuacji prawnej.

W szczególności z pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa z dnia 2 października 2007 r. (sygn. MSP/DSULiPM/3526/07) skierowanego do H. B. Szyca wynika, iż resort stoi na stanowisku, że roszczenia, o ile są dochodzone po dacie 30 kwietnia 2004 r., uległy przedawnieniu. Nie negując samego faktu przedawnienia roszczeń majątkowych w omawianym zakresie, Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie zwrócić uwagę, że terminy przedawnienia ograniczają pod względem czasowym dochodzenie roszczenia majątkowego, a skutkiem ich upływu nie jest wygaśnięcie roszczenia, lecz niemożność jego dochodzenia.

W myśl art. 117 § 1 k. c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Oznacza to, iż upływ terminu przedawnienia podlega uwzględnieniu tylko na zarzut dłużnika. W realiach przedstawionej sprawy oznacza to, że po pierwsze istnieje zobowiązanie naturalne, po drugie zobowiązanie to z mocy ustawy może przekształcić się w roszczenie, jeśli dłużnik zrzeknie się zarzutu przedawnienia. Zarzut taki zaś w okolicznościach konkretnej sprawy może zostać uznany za nadużycie prawa (art. 5 k. c).

Z ustaleń poczynionych przez sądy w sprawie zakończonej ostatecznie wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2005 r. (sygn. akt II PK 322/04) wynika zaś w sposób jednoznaczny, iż „(...) Skarb Państwa nie wykonał przyjętego w umowach z

1993 r. zobowiązania, że każdemu z powodów zostanie wręczona określona ilość akcji imiennych w terminie do 30 marca 1994 r. W rzeczywistości objęte umowami zawartymi z powodami akcje nigdy, w żadnej formie, w tym w formie odcinków zbiorowych, nie zostały powodom wręczone, stworzono natomiast tylko pozory (fikcję) złożenia zbytych powodom akcji do depozytu Spółki, wystawiając świadectwa depozytowe, które stwierdzały nieistniejący stan rzeczy."

W tej sytuacji powstaje pytanie, czy Skarb Państwa w realiach niniejszej sprawy (a do tych realiów należy wprowadzenie w błąd pracowników Stoczni Gdańskiej przez przedstawicieli Skarbu Państwa), powinien korzystać z zarzutu przedawnienia.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra o rozważenie tej kwestii. Legitymacja Rzecznika do podniesienia powyższego zagadnienia wynika z treści art. 1 ust. 3 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, który nie tylko uprawnia Rzecznika do badania, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji nie nastąpiło naruszenie prawa, lecz także uprawnia do badania czy nie nastąpiło naruszenie zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

Będę wdzięczny Panu Ministrowi za przedstawienie stanowiska w tej sprawie, w szczególności w tym zakresie, czy w ocenie Pana Ministra korzystanie przez Skarb Państwa z zarzutu przedawnienia nie stanowi naruszenia zasad współżycia społecznego.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich